

TECHNISCHE AANBEVELINGEN GEBOUWEN & BIODIVERSITEIT

Nestkasten voor de eikelmuis (Eliomys quercinus)

Of hij nu verblijft in een schuilplaats in de natuur of in een nestkastje, de eikelmuis is gesteld op rust (vooral tijdens de winterslaap), beschermt tegen weer en wind. Het is een soort die zonder probleem dicht bij de mens kan leven, op voorwaarde dat er een bos of dicht struikgewas in de buurt is.

De eikelmuis is een soort die een strikte bescherming geniet op het hele gewestelijke grondgebied en is, wat zijn behoud betreft, een prioritaire soort van gewestelijk belang. Is de soort aanwezig op een perceel waar werken worden uitgevoerd? Zorg dan dat de dieren niet worden gestoord door voorzorgsmaatregelen te treffen en/of uitsluitingsperiodes na te leven.

1. NATUURLIJKE INRICHTINGEN

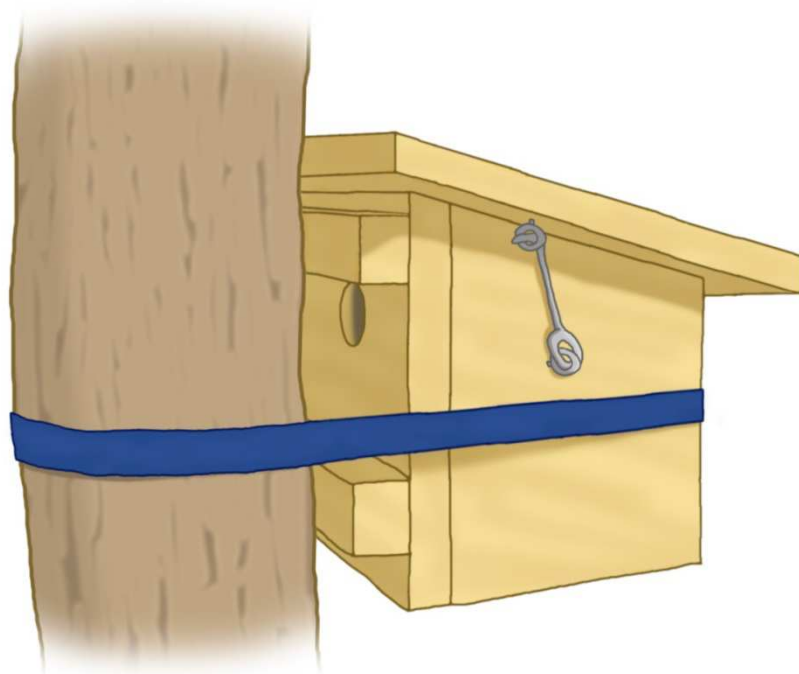
De eikelmuis kan perfect zelf zijn nest bouwen: hiervoor maakt hij handig gebruik van holtes zoals spleten tussen stenen, holle bomen, vogelnestkastjes die er al hangen ... en zelfs muurspouwen of holle ruimte boven het plafond van gebouwen. Soms neemt hij zijn intrek in verlaten vogel- of eekhoornnesten. De eikelmuis gebruikt mos, haren, veren, twijgjes en bladeren om zijn nest te bouwen of te stofferen.

2. BOUW / AANKOOP VAN EEN NESTKASTJE

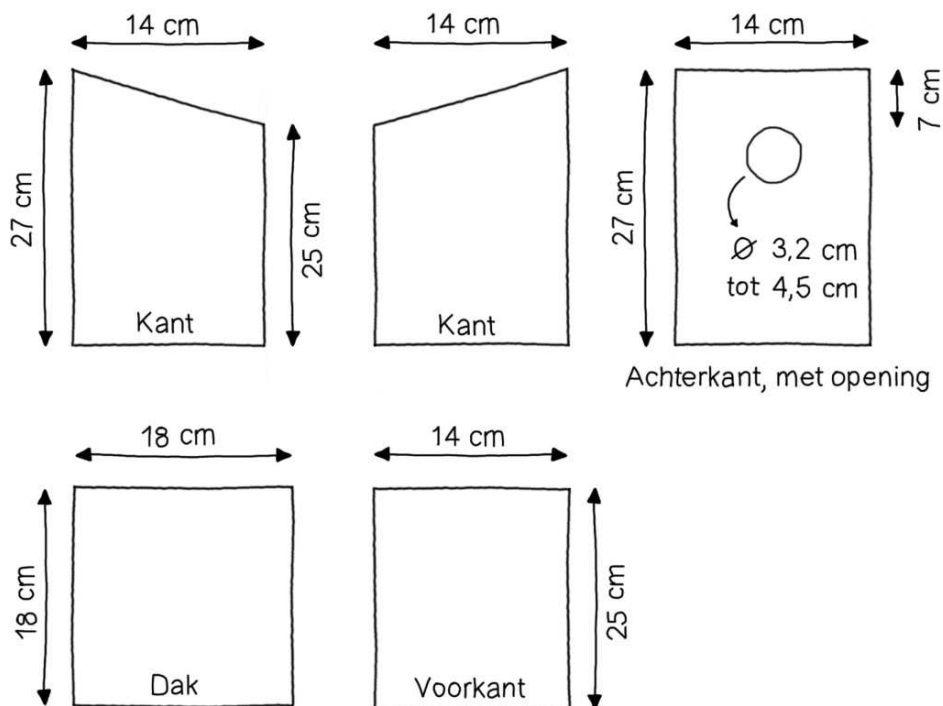
De belangrijkste kenmerken waarmee u rekening moet houden bij de keuze of het ontwerp van een nestkastje zijn:

- nestkastjes voor de eikelmuis moeten met de ingang naar de boom/muur toe worden geplaatst (om vogels buiten te houden en zodat de diertjes er over de stam naartoe kunnen kruipen);
- de opening moet een diameter hebben van 3,2 tot 4,5 cm;
- hang de nestkastjes bij voorkeur in fruitbomen (met een stamdiameter van 20 tot 30 cm), minimum 1,5 m hoog of hoger als er mensen rondlopen op de site, om te vermijden dat de diertjes gestoord worden (maximum 3 meter);
- de nestkastjes kunnen ook in een bosje worden gehangen, of zelfs in een gebouw, wat voor een stabiele temperatuur zorgt; het nestkastje mag echter niet losstaan van de omgeving (dus niet midden op een gladde muur), omdat de muisjes zich langs planten moeten kunnen verplaatsen;
- ook mezenkastjes met een toegangsopening van minstens 3 cm diameter zijn geschikt, op voorwaarde dat ze met de opening naar de boom/muur toe worden opgehangen en dat er ruimte is aan de achterkant (zie illustraties hieronder);
- het nestkastje moet op een droge plaats hangen met een stabiele temperatuur (dus niet in de volle zon). Houtbeton biedt een stabielere binnentemperatuur en is beter geschikt om een of meer eikelmuisen te huisvesten voor hun winterslaap dan een houten nestkastje;
- hang indien mogelijk meerdere nestkastjes op enkele meters van elkaar, of zelfs in groepjes van 3 nestkastjes om de kans op bewoning te vergroten.

Nestkastjes zijn te koop in de winkel, maar ze zijn ook gemakkelijk zelf te maken:

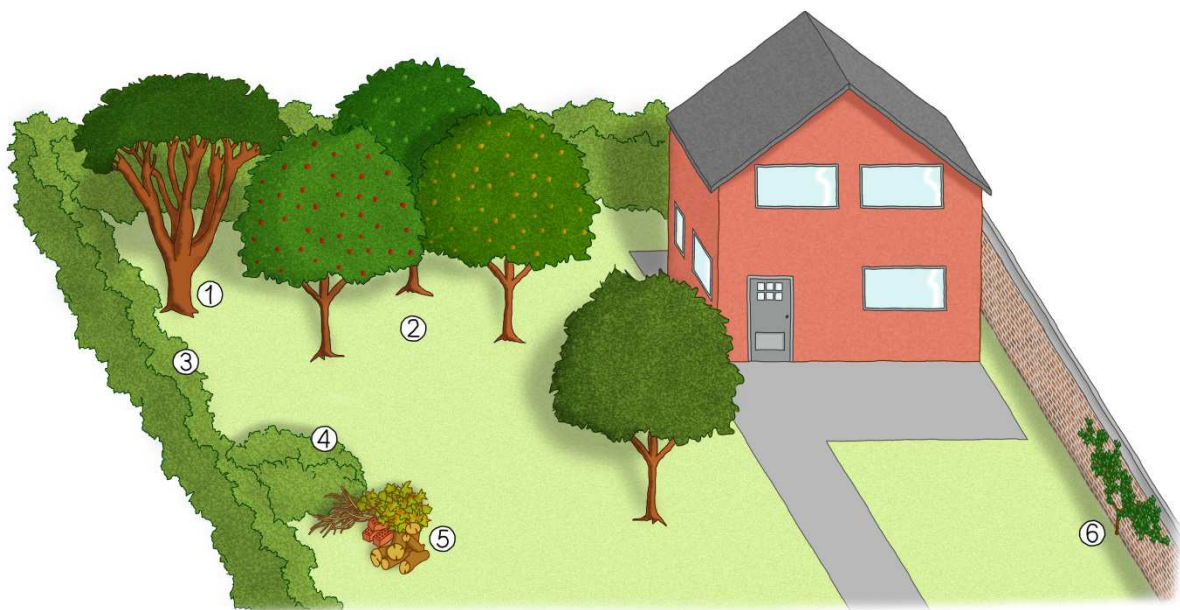

Nestkastje voor eikelmuis, met opening aan de achterkant, de kant van de boom. De 2 latjes zorgen dat er voldoende plaats blijft om de eikelmuis door te laten.

3. ANDERE MAATREGELEN OM DE EIKELMUIS TE HELPEN

- Plant een bosstrook, een heg, een boomgaard met hoogstambomen. Plant bij voorkeur inheemse soorten zoals meidoorn, sleedoorn, hondsroos, vlier, hazelaar, braamstruik, kornoelje, ... en fruitbomen zoals wilde kers. Een dicht plantendek is beter dan bomen of struiken die verder uit elkaar staan.
- Laat dood hout op de grond liggen en laat dode bomen, holle bomen en oude afgeknotte bomen staan. Leg houtstapels aan met spleten tussen de houtblokken.
- Binnen de actieradius van de eikelmuis (een straal van 300 meter rond het nest) moet de bodem begroeid zijn (maar niet met kort gemaaid gras).
- De eikelmuis houdt zijn winterslaap van oktober-november tot maart-april. Stoor hem zeker niet tijdens zijn winterslaap: hij overleeft het mogelijk niet.
- Gebruik geen muizen- of rattengif of pesticiden voor het beheer van uw groene ruimte of moestuin (slakkenkorrels zijn zeer giftig).
- Maai het gras niet te kort en maai vooral niet 's nachts (met robotmaaiers).
- Is er een poeltje op het perceel? Zorg dan voor een ruwe plank met latjes die de eikelmuis kan gebruiken als trapje, of leg een raster op de poel om te vermijden dat de eikelmuis erin tuimelt en verdrinkt.
- Zorg dat de eikelmuisen zich vlot kunnen bewegen tussen groene zones door doorgangen aan te leggen in de tuinafscheidingen (zie fiche "[Omheiningen gunstig voor wildpassage \(.PDF\)](#)") of zorg voor begroeiing (klimplanten bijvoorbeeld) op de muren rond het perceel: naargelang van de grootte van het perceel, moeten de volwassen eikelmuisen verder weg kunnen voor voeding, en ook de jonge dieren moeten nieuwe territoria kunnen verkennen zodra ze op eigen pootjes kunnen staan. Leg in geen geval doorgangen aan die wegen kruisen.

De ideale tuin voor de eikelmuis - © BE - S.Gérard

1. Oude getopte boom
2. Dicht bij elkaar geplante hoogstamfruitbomen
3. Dikke inheemse haag (vrije haag)
4. Struik
5. Hoop hout, grote stenen of holle bouwblokken, bedekt met takken en klimplanten zoals klimop
6. Klimplant (klimop)

5. VOEDING

De eikelmuis is een alleseter: hij is in de eerste plaats een carnivoor (vooral insecten zoals kevers, sprinkhanen, bijen, mieren, ... maar ook huisjesslakken, naaktslakken, aardwormen, eventueel eieren of vogelkuikens, ...). Hij vult zijn voedsel aan met vruchten, noten, granen, zaden, ... afhankelijk van het seizoen. Hij eet gewoonlijk op de grond, in laag struikgewas, 's nachts. Het heeft dus alleen zin nestkastjes te hangen als er een geschikte vegetatie aanwezig is in de buurt of wordt aangeplant op het perceel.

6. ONDERHOUD VAN DE NESTKASTJES

Geef de nestkastjes minstens een keer per jaar een grondige schoonmaakbeurt, maar niet tijdens de winterslaap van de eikelmuis (dus niet tussen oktober en april). Controleer eerst of er geen andere soort zijn intrek heeft genomen. Voor dit onderhoud hebt u geen schoonmaakproducten nodig. Gebruik handschoenen zodat u geen "mensengeur" achterlaat. Voer het onderhoud uit langs de afneembare voorwand.

Bent u benieuwd of de nestkastjes bewoond zijn, maar wilt u de dieren niet storen? Dan is een wildcamera een goede oplossing.

NUTTIGE LINKS

- Fiche Referentiegids voor ecologisch beheer Schuilplaatsen en doorgangen voor de fauna.
- Fiche Technische aanbevelingen Gebouwen & biodiversiteit [Omheiningen gunstig voor wildpassage \(.PDF\)](#).
- Voorziening van de Gids Duurzame Gebouwen De impact van werken op de biodiversiteit en de omgeving beperken.
- [Kaart van de aanwezigheid van de soort en van de zones van belang voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest](#).
- Pedagogische brochure: <https://www.villedecomines-warneton.be/ma-commune/services-communaux/service-environnement-energie/tous-eco-citoyens/pat-lerot-fr-lage-resolutie-voor-website-en.pdf>